

NAMN

Redaktör:
Håkan Bjärsdal 031-62 41 40
E-post: namn@gp.se
Adress: Namn, GP, 405 02 Göteborg.

23 APRIL

... 1564 föds William Shakespeare och dog 1616. Han var en engelsk författare, en av världslitteraturens mest inflytelserika och spelade dramatiker.

... 1616 avlider den spanske författaren Miguel de Cervantes, upphovsmannen till Don Quijote.

... 1921 slår världens snabbaste man, amerikanen Charley Paddock världskordet på 100 meter med tiden 10,4. Paddock var en av de få amerikaner som tog guld i OS i Antwerpen 1920.

... 1936 föds Roy Orbison och dog 1988. Han var en amerikansk sångare och låtskrivare med hits som Only The Lonely och Pretty Woman.

... 1938 avlider Anna Maria Roos, författarinnan bakom bland annat Sörgården.

... 1956 förklarar den amerikanska högsta domstolen rasdiskriminering i bussar för olaglig. Detta efter att Rosa Parks i december 1955 vägrade att lämna sin sittplats i bussen till en vit.

... 1989 avslöjas att president Bush i februari under tecknat ett hemligt CIA-direktiv för att avsätta general Noriega i Panama.

Spelforskningen sved i Pers börs

Under sitt fältarbete spelade han bort 20 000 kronor. Väl förvärvade kunskaper, menar socialantropologen Per Binde, som har ägnat sig åt spelforskning i tio år och hittat fem motiv för spelande.

Per Binde är närvarande och fokuserad när han berättar om varför han sadlade om från tågagnsreparatör till socialantropolog.

Jag gillar fortfarande teknik och mekanik, men jag är intresserad av människan och hur man kan leva i olika samhällsstrukturer, kulturer och traditioner. Ja, av människans drivkrafter och hur vi kan organisera samhällen.

Tjugofem år gammal flyttade därför Per från sin barndomstad Kristinehamn till Göteborg för att studera socialantropologi. Sedermera blev det en avhandling om helgonrelikier och legender om guldskatte i södra Italien.

DÄREFTER DRÖJDE DET ETT TAG innan han prickade in rätt ämne vid Cefos – Centrum för forskning om offentlig sektor.

Jag ville hitta något som låg närmare mina egna intressen och då började jag tänka på guldskatte. Vad är motsvarigheten till en guldsatt i Sverige? Vad är den här symboliska strukturen med någonting värdefullt som man kan få plötsligt? Jo, det är ju spel om pengar.

PER BINDE

Aktuell: Med boken *Syna korten: En insats mot spelproblem bland unga*, ges ut i början av maj.
Ålder: 53 år
Bor: Haga
Familj: Hustru och son
Intressen: Fritidsbåten, fiske, V-75 (Spelmotiv: Intellektuellt och socialt)

Per är numera docent i socialantropologi och i sin forskning vid Cefos i Göteborg har han bland annat mejlat fram en modell som belyser fem motiv till varför vi spelar.

– Det första är att vinna en massa pengar. Jag upplever kärnan i det här att man vill förverkliga sitt bättre jag. Man skulle kunna vara mer med familjen och resa runt i världen.

I MOTIV NUMMER TVÅ HAR vi den inbitne tävlaren som söker en intellektuell utmaning och där upplever man framförallt poker och travet som skicklighetsspel.

Motiv tre handlar om den sociala dimensionen. Per iakttog flera olika sociala spelare, däribland personer som gillar att gå till spelbutiker och bingo-hallar. På kasinon mötte han dock en annan social typ: James Bond-spelaren.

– Man vill visa upp sig. En del vill framstå som riktiga glidare som kan allt. De skulle aldrig spela utan åskådare, säger Per varpå han inlevelsefullt glider in på det fjärde motivet:

Spelens förmåga att förändra sinnesstämningen, att ge både avkoppling och spänning. Många spelar för att de vill koppla bort sina bekymmer och det kan enligt Per leda till ett spelberoende som liknar alkoholism.

Och så till det femte motivet: – Det som är unikt är ju att man kan vinna, att satsa lite och kunna få mycket. Det är kärnan i spel. Och jag tror det finns flera bottnar i det, en av dem är att det finns i vårt psyke och det är genetiskt nedärvt. Man måste ju få mat, levnadsbetingelser så att man klarar sig. Människor och djur är genetiskt betingade att söka bättre saker för mindre insats. Det

finns i signalsubstanserna i hjärnan.

Genom fältarbete i olika miljöer försöker socialantropologen förstå hur människor själva upplever sin värld och varför de beter sig som de gör.

– Under ett års tid spelade jag varje dag på alla spel som var tillättna. Jag pratade med folk i butiker och på Åby Travbana. Och jag använde egna pengar därför att jag tänkte att om det ska vara fältarbete på riktigt så ska vinster glädja och förluster svida. På det året satsade jag 40 000 kronor och fick tillbaka cirka 20 000.

Jo, förlusten sved, men det var det värta, menar han:

– Ett viktigt mål med forskningen är att klargöra vad i spel som har med missbruk att göra och vad som har mest med harmilöst nöje att göra. Med sådan kunskap kan myndigheter och bolag inrikta sig på att göra spel säkrare för dem som är i riskzonen utan att göra det tråkigare för den breda massan nöjesspelare.

På kontorsväggarna hänger fältarbetets vinst- och förlustkuponger pryddt likt avgörande arkeologiska fynd.

OVANFÖR SKRIVBORDET BLANKER en inramad tipskupong från 1976, en storvinst på 50 000. Per Bindes lettiskfödde pappa jobbade som skogshuggare och på fritiden spelade han till sonens stora lycka på stryktipset. Sin enda storvinst gav han nämligen till Per i tjugofemårsprent.

Nyligen gav sig Per i kast med en betydligt mörkare sida av spelvärlden. Han har gjort intervjuer med spelmissbrukare och deltagit på självhjälpsmöten vid Spelberendes förening i Göteborg. Det är en studie

SPELETS TJUSNING. Varför somliga människor låter

av deras ungdomsverksamhet Syna korten, som nu ska ges ut i bokform. Parallellt med forskandet är Per ledamot i Lotteriinspektionens styrelse.
– Inspektionen är till för att göra spelan-

Bild: ANDERS HOFGRÉN

sig förföras av spel till den grad att de spelar bort hela livet är en av frågorna Per Binde söker svar på i sin forskning.

det sunt och säkert. Det är intressant att se vilka frågeställningar som kommer upp, ansökningar om nya spelformer från ATG och Svenska Spel. Då får man tänka efter om det är bra eller dåligt för spelarna och samhället.

Per blir tyst. Visualiserar möjligheten till en förbättring genom sin forskning.
– Det finns inte mycket forskning om sådana frågor, så där skulle man kunna tillföra något. Och reglering tycker jag är spännande,

hur man styr spelmarknaden. Där finns det kunskapsluckor. Man behöver veta mer om vilka effekter åtgärderna har.

NICKLAS VON MATERN
031-62 40 00 namn@gp.se

Minnesord

Leif Hallberg

Professor emeritus Leif Hallberg, Göteborg, har avlidit 85 år gammal. Han efterlämnar hustrun Kerstin, barn från tidigare äktenskap och barnbarn.

Leif Hallberg föddes i Lund där han tog sin läkarexamen. Han flyttade senare till Göteborg där han disputerade 1955 i ämnet medicin på en avhandling om blodbristsjukdomen pernicios anemi. Han utsågs 1967 till professor i medicin vid Göteborgs universitet och var styresman för Sahlgrenska sjukhuset 1969–1975.

Leif Hallbergs utomordentliga kunskande inom medicin och nutrition gav honom många uppdrag inom industrin och i akademiska expertgrupper. Han var vetenskaplig rådgivare till AB Hässle tillsammans med kända profiler inom medicinsk forskning såsom fysiologen Björn Folkow, nobelpristagaren och farmakologen Arvid Carlsson och hjärtläkaren Lars Werkö. Han var rådgivare till Socialstyrelsen och UHÄ 1968–1989 och aktiv medlem i en expertgrupp för nutritionsanemier i USA med specifik inriktning mot Guatemala, Venezuela, Brasilien, Chile,

Thailand, Burma, Indien, Indonesien och Filippinerna.

Leif Hallberg var en framgångsrik forskare. Hans kanske viktigaste vetenskapliga insatser utgörs av kartläggningen av järnbehovets variationer i olika folkgrupper och utveckling av metoder för beräkning av järnbehov och järnförluster. Man kunde för första gången studera upptaget i tarmkanalen av järn från måltider, vilket gav möjlighet att kartlägga och förstå samspelen mellan olika kostfaktorer. Den nya kunskapen har på ett avgörande sätt bidragit till förklaringen till varför vissa kvinnor utvecklar järnbrist samt till att finna praktiska lösningar för att bekämpa järnbrist – den mest utbredda

och vanligaste bristsjukdomen i världen. En sjukdom som påverkar inte bara den fysiska förmågan utan även den mentala prestationsförmågan.

Leif Hallberg erhöll Danonepriset i Nutrition 1999 i Paris och Nutrition Award Price i Bangkok 2001.

Leif Hallberg hade även ett stort intresse och engagemang för undervisning och utbildning. Han initierade och tog stort ansvar för medicinklinikernas årliga Hook-möten – en mötesplats för utveckling av läkarprogrammet i Sverige. Han var initiativtagare tillsammans med Lars Werkö till tillkomsten av den första boken i Invärtes medicin i Sverige 1970 vilken följts av ett

antal nya utgåvor.

För ämnesområdet klinisk näringslära har Leif Hallberg betytt mycket, inte minst genom en stor insats för att öka kontaktnätet nationellt och internationellt. Han bidrog mycket aktivt till att starta nya intressanta forskningsprojekt och öka forskningsresurserna vid laboratoriet för klinisk näringslära i Göteborg.
Vi minns Leif för hans stora engagemang, hans nyfikenhet, hans omtänksamhet och hans humor.

HENRIK ANDERSSON
GÖSTA GAHRTON
LENA HULTHÉN
ULF SMITH
LENNART SÖLVELL

BETESSLÄPP!
SE KORNA SPRINGA UT
I DET VILDA EFTER EN
LÅNG VINTER INNE.
SVESGÅRD DEN 1 MAJ
KLOCKAN 10.00.
VÄLKOMMEN!

TIPS
PROMENAD

VI BJUDER PÅ
MJÖLK OCH
BULLAR

ANSIKTS
MÅLNING

FOTO
AKTIVITET

Ta med dig familj och vänner på årets betessläpp. Anmäl dig på www.arla.se/betesslapp.

Glöm inte att ta med filmkameran och var med i vår filmavling på årets kofest. Läs mer på vår hemsida.

Söderifrån: Kör E6:an och sväng av vid Fjärsås. Följ skylt mot Fjärsås. Kör rakt fram i rondellen och fortsätt i 10 km förbi slott och golfbana. Sväng höger vid Höglanda och följ skyltar mot avfallsanläggningen. Kör därefter 2 km.

Norrifrån: Kör E6:an och sväng av vid Lindome. Ta höger i första rondellen och fortsätt rakt fram i rondell två och tre. I rondell fyra ta höger och kör gamla E6:an 5 km. Sväng höger i Anneberg och fortsätt 1 km. Efter kyrka sväng höger in på Älvsjöskärsbyväg och kör 1 km. Välkommen.

Mjölk – direkt från svenska Arlagårdar.

Dagens namn

Georg kommer från grekiskans georgós som betyder jordbrukare. S:t George var en cappadokisk riddare i kejserar Diocletianus livvakt och då kejsaren började förfölja de kristna tog han avsked och uttryckte sitt missnöje. För det blev han fångad, torterad och avrättad år 295. Den äldsta berättelsen som är känd om S:t George är fylld av de mest fantastiska mirakel; han avrättades tre gånger, varefter han högs i småbitar, begravdes djupt ner i jorden och förbrändes i eld, men varje gång återuppsod han igen pig och

nyter. Sedan 1200-talet är han avbildad som riddare och stridande mot en drake och som sådan blev S:t George mycket populär under medeltiden. Till Sverige kom namnet under 1100-talet, fast då som Göran. S:t George är alla riddares, soldaters och hästars skyddshelgon. Framför allt är han Englands speciella skyddshelgon, och i modern tid även scoutrörelsens skyddspatron. Antalet namnbärare är drygt 29 200, av dessa har runt 4 800 det som tilltalsnamn. Omkring 3 700 stavar namnet som det gamla helgonet, George.

Göran är den svenska formen för Georg och har således samma betydelse. Göran stavades förr i tiden med J, alltså Jöran eller Jören. Det var ett modenamn mellan 1930 och 1960. Antalet namnbärare är runt 94 600, av dessa har omkring 29 000 det som tilltalsnamn. Cirka 300 stavar med gammalstavningen Jöran.